

Valsts valodas
centrs

VALSTS VALODAS CENTRA 2022. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

2023
Rīga

Saturs

1. PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1. Valsts valodas centra juridiskais statuss	3
1.2. Politikas joma, par kuru iestāde ir atbildīga	3
1.3. Pārskata gada prioritārie uzdevumi	3
1.4. Valsts valodas centra struktūra	5
2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	7
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	7
2.2. Valsts pamatbudžeta programmas "Valsts valodas funkciju atjaunošana un saglabāšana" plānoto darbības rezultātu izpilde	8
2.3. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	9
2.4. Papildinformācija par normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli .	10
2.5. Papildinformācija par starptautisko tiesību aktu tulkošanu	11
2.6. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums	122
2.7. Būtiskākie pakalpojumi	12
2.8. Būtiskākais uzlabojums pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā	13
2.9. Pārskats par centra vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai	13
3. PERSONĀLS	14
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	16
5. PAPILDINFORMĀCIJA PAR ZINĀTNISKO DARBĪBU	19
6. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	21

PRIEKŠVārds

Dzīve 2022. gadā pakāpeniski atgriezās jaunā normalitātē pēc iepriekšējos gados aizvadītās Covid-19 pandēmijas, epidemioloģiskās situācijas diktētajiem ierobežojumiem pamazām atslābstot. Kaut gan vīrusa klātbūtne aizvien bija jūtama, kaut gan palēnām pieauga klātienē noritošu pasākumu skaits, tomēr daudzi Valsts valodas centra (turpmāk – centrs) darbinieki turpināja jaukto darba režīmu, daļu no darba pienākumiem veicot attālināti. Visi deleģētie uzdevumi tika sekmīgi pildīti atbilstoši situācijas specifikai un konkrētā momenta aktualitātēm.

Krievijas Federācijas 2022. gada 24. februārī uzsāktais agresīvais karš pret Ukrainu būtiski mainīja valodas situāciju valstī. No vienas puses, saasinājās jautājums par padomju okupācijas režīmu slavinošu pieminekļu demontāžu un šai laikā, kā arī agrāk rusifikācijas politikas ietvaros veidoto vietvārdu (galvenokārt ielu nosaukumu) nomaiņu, bet, no otras, radās nepieciešamība adekvāti informēt Latvijā nonākušos Ukrainas civiliedzīvotājus par viņu tiesībām un darba iespējām, pieļaujot izņēmumus no konsekventām prasībām noteiktā līmenī lietot valsts valodu daudzās profesijās nodarbinātajiem. Abu šo jautājumu risināšana turpinās, un tie saglabā savu aktualitāti arī 2023. gadā.

Cita būtiska centra darba aktualitāte pārskata gadā bija saistīta ar saimnieciski izdevīgāku (pēc lieluma un izmaksām adekvātāku) telpu meklējumiem, jo agrākās telpas Eksporta ielā 6 bija kļuvušas par lielu, gan ievērojot darba režīma maiņu un daļēji attālināto darba modeli, gan krasi pieaugušās elektroenerģijas un apkures izmaksas. Pieņemot principiālu lēmumu par funkcionālu darba vietu iekārtošanu, tika veikti aprēķini par reāli nepieciešamo biroja platību. Pateicoties Tieslietu ministrijas pretimnākšanai, tika rastas iespējas īrēt telpas Tiesu namu aģentūrai piederošajā ēkā Raiņa bulvārī 15, aizņemot daļu no 4. stāva. Pārceļšanās sekmīgi tika īstenota gada beigās, lai jau ar 2023. gada pirmo darba dienu centrs varētu darboties bez jebkādiem ierobežojumiem.

2022. gadā centrs atskatījās uz savas pastāvēšanas trīsdesmit gadiem, jo 1992. gadā tas tika izveidots kā institūcija, kas atbildīga par valsts valodas politikas īstenošanu. Ņemot vērā gan neskaidro situāciju pasaulē, gan arī paredzamo telpu maiņu, jubileja tika atzīmēta klusi, uz sēdi 2022. gadā pulcējoties tikai centra pašreizējiem darbiniekiem. Plašāks centra vēstures apskats (autori – M. Baltiņš, M. Rēķe) publicēts izdevuma “Valodas prakse” 17. laidienā.

Valsts valodas centra direktors:

Māris Baltiņš

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Valsts valodas centra juridiskais statuss

Valsts valodas centrs ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Juridiskais statuss noteikts Valsts valodas likumā (26. panta otrā daļa) un Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumos Nr. 550 "Valsts valodas centra nolikums". Valsts valodas centrs izveidots 1992. gadā, lai nodrošinātu Latvijas Republikas Valodu likuma izpildi, kas stājās spēkā 1992. gada 5. maijā. Īstenojot Ministru kabineta 2009. gada 12. marta rīkojumā Nr. 192 "Par valsts aģentūras "Tulkošanas un terminoloģijas centrs" reorganizāciju" (prot. Nr. 17 52. §) noteikto, ar 2009. gada 1. jūliju centram pievienota valsts aģentūra "Tulkošanas un terminoloģijas centrs". Plašāka informācija par centru pieejama tīmekļvietnē <http://www.vvc.gov.lv>.

1.2. Politikas joma, par kuru iestāde ir atbildīga – valodas politikas īstenošana (juridiskā aspektā), nodrošinot valsts valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību

Iestādes funkcijas:

- aizsargāt valsts valodas lietotāju tiesības un intereses;
- uzraudzīt normatīvo aktu ievērošanu valsts valodas lietošanas jomā;
- sekmēt latviešu valodas kultūrvides sakārtošanu, īpaši veicinot valstij raksturīgo vietvārdu atjaunošanu un aizsardzību;
- veicināt latviešu valodas pilnvērtīgu funkcionēšanu Eiropas Savienības institūcijās;
- nodrošināt Latvijas Republikai saistošo starptautisko līgumu, kā arī Eiropas Savienības institūciju un starptautisko organizāciju izdoto tiesību aktu vai citu dokumentu oficiālos tulkojumus latviešu valodā, Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumus Eiropas Savienības dalībvalstu valodās un minēto tulkojumu vispārēju pieejamību;
- veicināt vienotas, latviešu valodas normām atbilstošas terminoloģijas lietošanu tiesību aktos un citos dokumentos.

Iestādes darbības mērķis – īstentot valsts politiku attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā un nodrošināt valsts pārvaldes iestādes un sabiedrību ar valsts un starptautisko organizāciju izdoto tiesību aktu un citu dokumentu oficiāliem tulkojumiem, kā arī panākt saskaņotas terminoloģijas lietojumu Latvijas Republikas tiesību aktos un to tulkojumos.

1.3. Pārskata gada prioritārie uzdevumi

2022. gadā centrs turpināja veikt uzdevumus saskaņā ar iestādes nolikumu. Lai iestādes darbība stratēģiski virzītos uz valsts valodas attīstības, uzraudzības pilnveidošanu un labas pārvaldības principu ievērošanu, papildus 2022. gadā tika īstenoti turpmāk norādītie pasākumi.

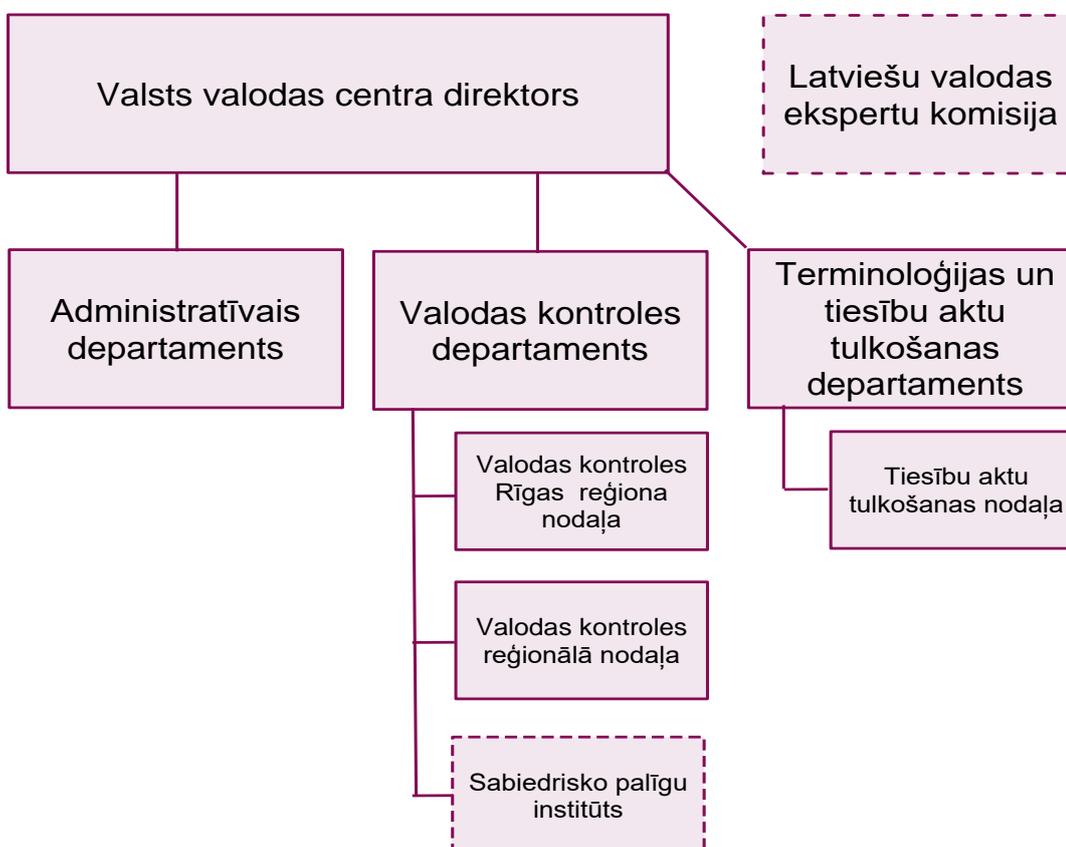
- ✓ Lai nodrošinātu valsts valodu regulējošo normatīvo aktu pilnveidošanu un izpildi, centrs izstrādāja Ministru kabineta noteikumu projektu "Noteikumi par iestāžu, biedrību,

- nodibinājumu, komersantu nosaukumu un pasākumu nosaukumu veidošanu un lietošanu".
- ✓ Lai paplašinātu sabiedrības līdzdalību valsts valodas uzraudzībā un veicinātu valsts valodas lietošanu publiskajā telpā, centrs 2022. gadā:
 - veicināja sabiedrisko palīgu institūta atpazīstamību;
 - nodrošināja ikgadējo akciju "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē" norisi;
 - sniedza skaidrojumus par sabiedrībai aktuāliem valsts valodas politikas jautājumiem intervijās un publikācijās Latvijas plašsaziņas līdzekļos.
 - ✓ Lai uzraudzītu valsts valodas lietojuma atbilstību noteikumiem, centrs kontrolēja normatīvo aktu ievērošanu pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādēs, kurās tiek īstenotas mazākumtautību pirmsskolas izglītības programmas, un pašvaldību kapitālsabiedrībās atbilstoši 2022. gadā izstrādātajām kontroles programmām. Kā arī turpināja tiešsaistes tirdzniecības tīmekļvietņu uzraudzību valsts valodas lietošanas jomā.
 - ✓ 2022. gadā kopumā ir saņemti deviņi trauksmes cēlēju ziņojumi, no kuriem divi bija saņemti vispārīgā kārtā, kas tika pārreģistrēti par trauksmes cēlēju ziņojumiem, četri tiešsaistes ziņojumi no trauksmesceļš.lv, viens pārsūtīts no Trauksmes cēlēju kontaktpunkta (Valsts kancelejas), divi iesūtīti e-pastā trauksme@vvc.gov.lv. Trauksmes cēlēju e-pastā tika saņemti seši iesniegumi, kas neatbilda Trauksmes celšanas likuma normām. No deviņiem trauksmes cēlēju ziņojumiem divi netika atzīti par trauksmes cēlējiem.
 - ✓ 2022. gada 4. novembrī noritēja konference "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – valodas tehnoloģijas publiskajā pārvaldē un sabiedrībā", kuru organizēja centrs sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pārstāvniecību.
 - ✓ 2022. gadā notikušas 10 Latviešu valodas ekspertu komisijas (turpmāk – LVEK) sēdes. Svarīgākie lēmumi:
 - indiešu īpašvārdi: **Čaitanja** un **Gājatrī**;
 - Ukrainas vietvārdi: *Київ* – **Kijiva** (Kijeiva); *Харків* – **Harkiva** (Harkova); *Львів* – **Ļviva** (Ļvova); *Чорнобиль* – **Čornobiļa** (Černobiļa); *Донець / Сіверський Донець* – **Doneca / Siverskijdoneca** (iepriekš Doņeca / Siverskijdoņeca); *Донецький вугільний басейн* – **Donecas akmeņogļu baseins** (iepriekš Doņecas akmeņogļu baseins); *Донецький кряж* – **Donecas skrausts** (iepriekš Doņecas skrausts);
 - **katoļu un luterāņu** (baznīca);
 - **evakuācijas koridors**;
 - sporta termini: *paraolimpiskais sports* → **parasports**; *paraolimpiskais sportists* → **parasportists**;
 - Ukrainas nacionālā valūta (*українська гривня*) – **hrivna**;
 - gružīnu nacionālais ēdiens – **kupāti**;
 - amata nosaukuma *ombuds* sieviešu dzimtes forma – **ombude**;
 - Austrālijas vietvārds *Adelaide* → **Adelaide** (iepriekš *Adelaida*).
 - ✓ LVEK Vietvārdu apakškomisijā 2022. gadā turpināta Latvijas ģeogrāfisko nosaukumu tabulu izskatīšana, noskaidrojot un precizējot dabas objektu nosaukumu pareizrakstību

visos novados, lai ieteiktu pēc iespējas precīzākas, attiecīgā kultūrvēsturiskā novada tradīcijai un vietējam valodas lietojumam atbilstošas oficiālo vietvārdu un oficiālo paralēlnosaukumu formas. Gatavoti atzinumu projekti pašvaldību domēm vai to būvvaldēm: par ielu nosaukumu piešķiršanu un maiņu pilsētās un novados; par nekustamo īpašumu nosaukumiem novados; par citu adresācijas objektu nosaukumiem. Personām un institūcijām sniegti 963 atzinumi par oficiālo vietvārdu priekšlikumiem un adrešu noteikšanu, kā arī 10 rakstiskas un 30 mutiskas konsultācijas, kopā par 2029 vietvārdiem, tostarp 1163 nekustamo īpašumu, 536 adresācijas objektu, 38 ceļu, 105 ielu, 4 parku, 31 stacijas, 1 kalna, 1 ūdenskrātuves, 5 ezeru, 7 ezera līču, 6 dīķu, 7 upju, 1 upeslīča, 3 atteku, 1 grāvja, 13 purvu, 4 avotu, 2 kāpu, 6 zemesragu, 1 pļavas, 1 apvidus, 1 novada un 90 dižkoku nosaukumiem. Visvairāk atzinumu sniegts Dienvidkurzemes novada pašvaldībai un Būvvaldei (269), Siguldas novada pašvaldībai (100) un Ķekavas novada pašvaldībai (70). Svarīgi lēmumi: Baltijas jūras *Rīgas jūras līcis* → **Rīgas līcis**; Baltijas jūras *Irbes jūras šaurums* → **Irbes šaurums**.

- ✓ LVEK Latgaliešu rakstu valodas apakškomisijā turpina lemt par īpašības vārdu ar *-isks/-ysks* pareizrakstību, kā arī par Balvu novada apdzīvoto vietu nosaukumiem, vārdu ar izskaņu *-uls/-ūls* pareizrakstību, kalendārā iekļaujamiem vārdiem. Nolemts izdot Marutas Latkovskas izstrādāto darbu "Floras nosaukumi" (latviešu lit. v., latīņu v., latgaliešu v.). Sākts darbs pie valstu nosaukumu izskatīšanas un apstiprināšanas. Centra lingviste turpina sniegt atbalstu Latgaliešu rakstu valodas apakškomisijai, popularizēt sabiedrībā apakškomisijā pieņemtās latgaliešu rakstu valodas normas, kā arī sniegt un apkopot latgaliešu rakstu valodas konsultācijas.

1.4. Valsts valodas centra struktūra

Centra struktūru veido trīs departamenti – Administratīvais departaments, Valodas kontroles departaments (kurā ietilpst Valodas kontroles Rīgas reģiona nodaļa un Valodas kontroles reģionālā nodaļa) un Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departaments (kurā ietilpst Tiesību aktu tulkošanas nodaļa). Lai gan LVEK un sabiedrisko palīgu institūts nav iekļauti centra reglamentā kā iestādes struktūras daļas, tomēr tās ir nozīmīgas struktūras iestādes mērķu sasniegšanā, tādēļ attēlotas centra struktūras shēmā.

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

Centrs īsteno valsts pamatbudžeta apakšprogrammu Nr. 09.01.00 "Valsts valodas aizsardzība".

Darbības virzieni un prioritātes ir noteiktas arī 2022. gadā apstiprinātajā centra stratēģijā 2022.–2026. gadam.

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2021. gadā (faktiskā izpilde)	2022. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1136033	1132080	1165376
1.1.	dotācijas	1136033	1132080	1165376
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	1136033	1132080	1165376
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1084523	1121066	1154362
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1083049	1119382	1152678
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1474	1684	1684
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	51510	11014	11014

2.2. Valsts pamatbudžeta programmas "Valsts valodas funkciju atjaunošana un saglabāšana" plānoto darbības rezultātu izpilde

Pārskata periodam apstiprinātie darbības rezultatīvie rādītāji un politikas rezultatīvie rādītāji	Plāns 2022. gadā	Faktiskā izpilde 2022. gadā
1. Veikto valsts valodas lietojuma pārbaužu skaits	3360	2451
2. Konstatēto valsts valodas lietojuma pārkāpumu īpatsvars (%) pret kopējo veikto pārbaužu skaitu	15	27
3. Sniegto konsultāciju skaits par valsts valodas lietošanu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām	1350	1169
4. Piesaisīto un atbilstoši sagatavoto sabiedrisko palīgu skaits	30	14
5. Eiropas Savienības u. c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā (lappušu skaits)	6500	6203,4
6. Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumi ES dalībvalstu valodās (lappušu skaits)	4000	4758,2
7. Tulkojumi, kas valstij nepieciešami saistībā ar Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komitejas "Moneyval" veikto novērtēšanu	1600	1739,7
8. Terminu apkopošana un publiskošana brīvpieejas datubāzēs (jauno šķirklju skaits)	2000	2024
Citi rezultatīvie rādītāji		
Izskatītie mobilās lietotnes "Valodas draugs" ziņojumi	350	188
Apmeklētās mācības profesionālās kvalifikācijas celšanai (skaits gadā)	25	43
Pasākumi ar mērķi skaidrot valsts valodas lietošanu reglamentējošo normatīvo aktu prasības (skaits gadā)	4	-
Latviešu valodas ekspertu komisijas un apakškomisiju sēdes (skaits gadā)	10	10

2.3. Rezultatīvo rādītāju izpildes analīze

- 1. rezultatīvā rādītāja "Veikto valsts valodas lietojuma pārbaūžu skaits" izpilde nodrošināta par 73 %. Rezultatīvo rādītāju izpildi ietekmēja personāla mainība un darbinieku ilgstoša prombūtne pārskata periodā, jo katram vecākajam inspektoram ir noteikta viena pārbaude dienā, kas pie pilna personāla sastāva plānu sasniegtu.
- 2. rezultatīvā rādītāja izpildē no visām veiktajām valsts valodas lietojuma pārbaudēm 27 % gadījumu konstatēti pārkāpumi, kas ir par 80 % vairāk nekā plānots. Novirze no plānotā saistāma ar centra īstenotajām kontroles programmām pašvaldību izglītības iestādēs un kapitālsabiedrībās. 2022. gadā tika turpinātas plānotās pārbaudes pirmsskolas izglītības iestādēs, kuras īsteno mazākumtautību pirmsskolas izglītības programmas. Papildus centrs turpināja arī tīmekļvietņu uzraudzību.
- 3. rezultatīvā rādītāja izpilde nodrošināta par 87 %. Sabiedrībai sniegtas mutvārdu, elektroniskas un klātienē konsultācijas, t. sk. sabiedrisko palīgu sniegtās konsultācijas. Šī rādītāja faktiskā izpilde ir saistīta ar pārskata periodā sabiedrībā aktuālām tēmām un problēmām attiecībā uz valsts valodas lietošanu reglamentējošo tiesību aktu prasību piemērošanu un izpratni.
- 4. rezultatīvais rādītājs norāda, ka piesaistīti, atbilstoši sagatavoti un aktīvi ir 14 sabiedriskie palīgi. Plānotā vērtība nav sasniegta. Lielākoties tas skaidrojams ar to, ka no sabiedriskajiem palīgiem tiek sagaidīta ilgstoša un sistēmiska darbība, taču, lai to īstenotu, sabiedriskajiem palīgiem ir nepieciešama augsta motivācija un iespējas veikt brīvprātīgo darbu. Lai gan ir veikta sabiedrisko palīgu institūta popularizēšana, potenciālie pretendenti nav izrādījuši interesi par brīvprātīgā darba iespējām. Arī jau esošo sabiedrisko palīgu aktivitāte būtiski samazinājusies. Tādējādi sabiedrisko palīgu institūta attīstībā ir mainīta koncepcija, vairāk resursu veltot jau esošo sabiedrisko palīgu motivēšanai, organizējot mācības ar augsti kvalificētiem pasniedzējiem, lai paaugstinātu sabiedrisko palīgu zināšanas par valsts valodas jautājumiem, stiprinātu motivāciju darbu turpināt, kā arī veltot uzmanību sabiedrisko palīgu savstarpējai saliedēšanai.
- 5. rezultatīvā rādītāja "Eiropas Savienības u. c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā" izpilde nodrošināta par 95,4 %, jo šajā tulkošanas virzienā pārskata gadā samazinājies tulkojumu pieprasījums, kā arī šī rādītāja izpildi daļēji ietekmējušas arī izmaiņas Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta kolektīvā.
- 6. rezultatīvā rādītāja "Latvijas Republikas tiesību aktu (turpmāk – LR tiesību akti) tulkojumi ES dalībvalstu valodās" izpilde pārsniedz plānoto (119 %), jo ministriju pieprasījums pēc LR tiesību aktiem turpina pieaugt. Papildus ierastajam LR tiesību aktu tulkošanas procesam un 7. rezultatīvā rādītāja tulkojumiem centrs kā steidzamus tulkoja tiesību aktus, kas saistīti ar Ukrainas karu un tā izraisītajām sekām. Salīdzinājumā ar citiem pārskata gadiem ir samazinājies pieprasījums pēc tiesību aktu tulkojumiem saistībā ar Covid-19 pandēmijas apkarošanu, taču Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma, Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma, Ministru kabineta noteikumu Nr. 360 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai", Ministru kabineta noteikumu Nr. 662 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai", Ministru kabineta

rīkojuma Nr. 655 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" un MK rīkojuma Nr. 720 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" aktuālie grozījumi joprojām tika tulkoti steidzamības kārtā.

- 7. rezultatīvais rādītājs – centrs 108,7 % apmērā izpildīja uzdevumu sniegt tulkojumus, kas valstij nepieciešami saistībā ar Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komitejas "Moneyval" veikto novērtēšanu.
- 8. rezultatīvais rādītājs – publicēšanai Latvijas Nacionālajā terminoloģijas portālā <https://termini.gov.lv> sagatavoti 2024 jauni un precizēti esošie terminu šķirķļi.

Secinājumi

- Darbības rezultatīvo rādītāju izpilde valodas kontroles jomā nodrošināta daļēji. Konstatēto pārkāpumu valsts valodas lietošanas jomā īpatsvars ir salīdzinoši augsts. Lai panāktu Valsts valodas likuma un citu ar valsts valodas lietošanu saistīto normatīvo aktu izpildes atbilstību, vairāk resursu jāvelta konsultatīvajam darbam, sniedzot sabiedrībai skaidrojumus par Valsts valodas likuma un uz tā pamata izdoto normatīvo aktu prasību piemērošanu.
- Sabiedrisko palīgu institūta paplašināšana norit lēni, interese par sabiedriskā darba veikšanu valodas jomā ir būtiski samazinājusies. Šobrīd stratēģiski plānojam uzlabot sabiedrisko palīgu mācību kvalitāti un aktualitāti, kā arī rūpējamies par pozitīvu institūta tēlu sabiedrībā.

Mērķu sasniegšanu kavējoši faktori – sabiedrības pārmērīgā politizācija, kas būtiski apgrūtina valsts tiešās pārvaldes iestāžu lēmumu savlaicīgu un pilnvērtīgu izpildi, un iestādes personāla mainība, kas samazina darbaspēka resursus.

Mērķu sasniegšanu veicinoši faktori – iestādes personāla augstais profesionālās kvalifikācijas līmenis un darba pieredze, kā arī sabiedrības izpratne par valodu kā konstitucionālu vērtību.

2.4. Papildinformācija par normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli

- Pārskata gadā veikta 2451 (2021. gadā – 2255) valsts valodas lietojumu reglamentējošo normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaude. Uzsākts 671 (2021. gadā – 531) administratīvā pārkāpuma process, 664 gadījumos piemērots administratīvais sods. Naudas sods piemērots 566 gadījumos (piemēroto naudas sodu kopsumma 60 480 eiro), savukārt brīdinājums piemērots 98 gadījumos.

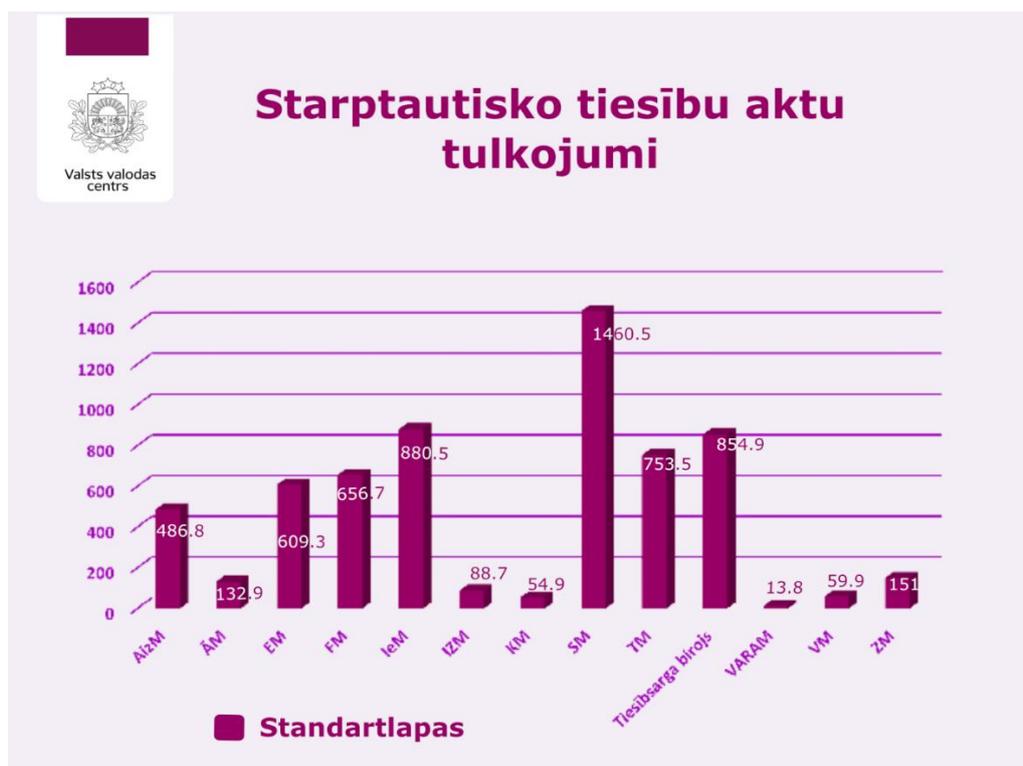
- Izskatīta 861 (2021. gadā – 626) fizisku un juridisku personu sūdzība par iespējamiem pārkāpumiem valsts valodas lietošanas jomā, kā arī izskatīti 188 mobilajā lietotnē "Valodas draugs" saņemtie ziņojumi.
- Izskatīti 18 iesniegumi par atbrīvošanu no pasākumu tulkošanas valsts valodā.

Prognozes par regulējamās vides attīstības dinamiku – administratīvo pārkāpumu skaits būtiski nemazināsies; valsts valodas inspektoru darba intensitāte paliks nemainīgi augsta. Joprojām līdztekus kvantitatīvajiem rādītājiem kvalitatīvie rādītāji saglabās savu prioritāti; paaugstināsies centra amatpersonu atbildība par darba izpildes kvalitāti un pieņemto lēmumu pareizību.

2.5. Papildinformācija par starptautisko tiesību aktu tulkošanu

- Pārskata gadā atbilstoši ministriju pieprasījumiem centrs tulkoja starptautiskos līgumus, konvencijas, to grozījumus un paskaidrojošos ziņojumus, Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumus, starptautiskos standartus, rezolūcijas, Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikumus, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas rekomendācijas, Apvienoto Nāciju Organizācijas vispārējos komentārus. Tika tulkotas vadlīnijas, norādījumi un rokasgrāmatas, kuras izstrādājusi Eiropas Komisija, Starptautiskā jūrniecības organizācija, *Sphere*, Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu padome, Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizācija, Pasaules Veselības organizācija un Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra. Tulkoti arī vairāki Pasaules Antidopinga aģentūras, Eiropas akreditācijas kooperācijas, Starptautiskā akreditācijas foruma un Starptautiskās laboratoriju akreditācijas kooperācijas izstrādātie starptautiskie standarti, vadlīnijas un tehniskie dokumenti, kā arī citi tiesību akti;

- Pārskata gadā lielākie starptautisko tiesību aktu tulkojumu pasūtītāji bija Satiksmes ministrija (SM), Iekšlietu ministrija (IeM) un Tiesībsarga birojs. Centrs iztulkoja un nodeva SM pieprasīto starptautisko tiesību aktu tulkojumus 1460,5 standartlapu apjomā, IeM – 880,5 standartlapu apjomā un Tiesībsarga birojam – 854,9 standartlapu apjomā.

2.6. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums

Valsts budžeta līdzekļi izlietoti efektīvi, nodrošinot iestādes funkciju un uzdevumu izpildi.

2.7. Būtiskākie pakalpojumi

- Konsultāciju sniegšana fiziskām un juridiskām personām valsts valodas lietošanas jomu reglamentējošo normatīvo aktu piemērošanas jautājumos. Pārskata periodā sniegtas **1169 konsultācijas, t. sk. sabiedrisko palīgu sniegtās konsultācijas** par valsts valodas lietojumu publiskajā informācijā.
- Konsultāciju sniegšana Eiropas Savienības iestādēm, valsts pārvaldes iestādēm, privātpersonām un juridiskām personām, t. sk. par latgaliešu rakstu valodas normām un pareizrakstību. Pārskata periodā sniegtas **1343 konsultācijas par 5216 valodas vienībām**.
- Institūciju sadarbības nodrošināšana Latvijas vietvārdu statusa noteikšanā. Institūcijām sniegti **963 atzinumi** par oficiālo vietvārdu priekšlikumiem, kā arī **10 rakstiskas konsultācijas**.
- Pēc valsts pārvaldes iestāžu pieprasījuma – atzinumu sniegšana par tulkojumu valodas un terminoloģijas kvalitāti – pārskata periodā izvērtēti **2 kļūdu labojumu priekšlikumi (corrigendum)** attiecībā uz publiskotajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem.
- Nodrošinot sabiedrības informēšanu par centra darbību, valsts līdzdalību Eiropas Savienības iestādēs un aģentūrās, centra direktors Māris Baltiņš kā Latvijas un centra delegēts pārstāvis piedalījies Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centra 57. un 58. valdes sēdē.
- Lai informētu plašāku sabiedrību par centra darbību, Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta darbinieki nodarbināja vienu praktikantu un Ēnu dienā uzņēma tulkotāja, redaktora un terminologa amata ēnotājus.
- Lai nodrošinātu semināru organizēšanu un vadīšanu Eiropas Savienības un Latvijas Republikas iestāžu darbiniekiem, 2022. gada 4. novembrī noritēja konference "Latviešu valoda Eiropas Savienībā – valodas tehnoloģijas publiskajā pārvaldē un sabiedrībā", kuru organizēja centrs sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pārstāvniecību.

2.8. Būtiskākais uzlabojums pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā

Centrs ir veicis uzlabojumus pakalpojumu pieejamības un kvalitātes nodrošināšanā. Jebkuram sabiedrības loceklim ir nodrošināta iespēja saņemt konsultācijas par Valsts valodas likuma piemērošanu papildus iestādes sniegtajām konsultācijām, sazinoties ar sabiedriskajiem palīgiem visā Latvijā. Sabiedriskie palīgi sniedz konsultācijas iedzīvotājiem klātienē savā darba reģionā, bet telefoniski vai e-pasta veidā – ikvienam Latvijas iedzīvotājam.

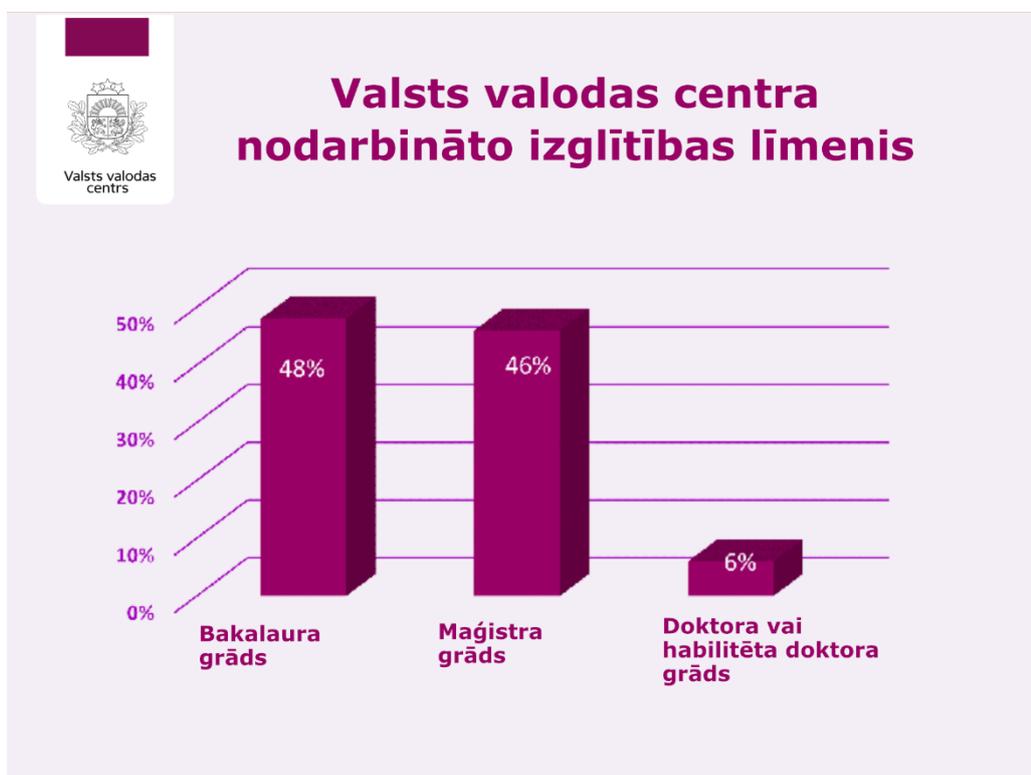
2.9. Pārskats par centra vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai

- Lai uzturētu iekšējās kontroles sistēmu, t. sk. apzinātu, novērtētu un kontrolētu iespējamos riskus centra darbībā, centrs atbilstoši Ministru kabineta noteikumos¹ noteiktajam novērtēja iespējamos riskus un veica pasākumus risku mazināšanai.
- Lai novērtētu sadarbību tulkošanas un tulkojumu saskaņošanas procesā, informācijas apmaiņu, tulkojumu un terminoloģijas kvalitāti, iekļaušanos termiņos u. c. ministrijām nozīmīgus aspektus, tika veikta Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta klientu aptauja. Aptaujas anketas aizpildīja Ārlietu ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas, Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Satiksmes ministrijas, Tieslietu ministrijas, Veselības ministrijas un Valsts kancelejas pārstāvji. Sadarbību minētās iestādes kopumā vērtē kā sekmīgu un pozitīvu, tulkojumi un terminoloģija ir labā kvalitātē, veikti noteiktajos termiņos, arī tulkojumu saskaņošanas process, lai gan reizēm tas iekavējas, norit veiksmīgi. Centra darbinieki tiek vērtēti kā pretimnākoši, saprotoši un atsaucīgi, ir konstruktīva viedokļu apmaiņa, kā arī tiek uzklausi un ņemti vērā ekspertu izteiktie priekšlikumi tulkojumu precizējumiem. Atzinīgi tiek vērtēta centra sniegtā palīdzība atsevišķos steidzami tulkojamos dokumentos un skaidrojot iemeslus, kāpēc daļa pieprasīto tiesību aktu nav iekļauti tulkojamo dokumentu sarakstā.
- Tiek regulāri atjaunota datorizētās tulkošanas programmatūra "SDL Trados" un serveris "SDL Groupshare", tādējādi nodrošināta centra iekšējo tulkošanas un terminoloģijas resursu stabilitāte un pieejamība pakalpojumu sniedzējiem un centra darbiniekiem.

¹ Ministru kabineta 08.05.2012. noteikumi Nr. 326 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs".

3. PERSONĀLS

- Viens no galvenajiem personālvadības mērķiem ir ilgtermiņā piesaistīt kompetentus speciālistus, nodrošinot centram uzticēto funkciju izpildi. 2022. gadā centrā personāla mainība nedaudz palielinājās, salīdzinot ar 2021. gadu (personāla mainība centrā bija 16 %, salīdzinot ar 2021. gadu (15 %)).
- Centrā ir 43 amata vietas, no kurām 15 ir darbinieku un 28 ierēdņu amata vietas.
- 2022. gada 31. decembrī no centrā nodarbinātajiem 81 % bija sievietes un 19 % vīrieši. Nodarbināto vidējais vecums bija 43 gadi.
- 6 % no visiem centrā nodarbinātajiem ir ieguvuši doktora vai habilitēta doktora grādu, 46 % – maģistra grādu, 48 % – bakalaura grādu.

- Centrā regulāri tiek organizēti personāla kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi. Ierēdņi un darbinieki atbilstoši saviem amata pienākumiem pilnveidoja dažādas kompetences, apmeklējot mācību kursus, lekcijas, seminārus (lielākā daļa mācību notika tiešsaistē):
 - pilnveidotas zināšanas par darbu digitālajā vidē semināros un konferencēs: sistēmas "DocLogix" administrēšana", "Nākotnes tendences", "Draudzīga IT drošība – 2022", Kiberdrošības biznesa forums "CyberShield 2022", "IT profesijas konference 2022", "Iepazīsti tehnoloģijas", "Dari digitāli";

- izglītoti centra sabiedriskie palīgi mācību pasākumā "Latviešu valodas kultūras jautājumi";
- pilnveidotas zināšanas par darbu ar manipulatīviem un agresīviem klientiem, kā arī apgūtas e-mācību programmas "Dizaina domāšana" un "Procesu vadība ar LEAN";
- attīstītas vadības prasmes mācību pasākumos "Izaugsmes treneru programma valsts pārvaldes vidējā līmeņa vadītājiem", "Koučinga instrumenti valsts pārvaldes darba kvalitātes uzlabošanai", "No speciālista par vadītāju", Augstākā līmeņa vadītāju programmas konference "Ilgtspējīga līdera nākotnes izaicinājumi";
- uzzinātas personālvadības aktualitātes semināros, konferencēs un izglītojošos pasākumos: "Personāla vadība", "Cilvēkfaktors", "Līdere", "Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums un tā piemērošana. Plānotās izmaiņas un aktualitātes Atlīdzības likumā no 2022. gada 1. jūlija un 2023. gada 1. janvāra", "Atvaļinājumu rezerves fondi Horizon", "Darba tiesisko attiecību izbeigšana: pamatojumi un darba devēja rīcība", "Konsultācijās par cilvēkresursu vadības IKT rīku izmantošanas labo praksi", "Grozījumi Darba likumā (spēkā no 01.08.2022.): kā darba devējam juridiski pareizi tos īstenot?", kā arī Latvijas Personāla vadīšanas asociācijas rīkotajos semināros;
- papildinātas zināšanas par lietvedības procesiem semināros "Elektroniskie dokumenti: arhivēšana un nodošana valsts glabāšanā" un "Papīra un elektronisko dokumentu darba organizēšana, saglabāšana institūcijās un privāto organizācijās";
- uzzinātas aktualitātes par audita procesiem seminārā "Attīstīta pārvaldība un iekšējais audits publiskajā sektorā";
- papildinātas zināšanas par normatīvajiem aktiem semināros, vebināros un konferencēs: "Prendenti un piegādātāji iepirkumos – pārbaude un uzraudzība", "Personas datu aizsardzības aktualitātes 2022. gadā", "Sistēmiska datu aizsardzības pārvaldība", "Personas dati – nākotnes perspektīva!", "Sīkdatņu izmantošana un novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību veikšana", "Digitālā ēra 2022 – Tiesību realizācijas mehānismi, atbildība un sankcijas datu aizsardzības jomā";
- centra ierēdņi apguva e-mācību kursu "Korupcijas novēršana";
- veicināta nodarbināto labbūtība, piedaloties semināros, vebināros un izglītojošos pasākumos: "Darbs krīzes apstākļos un speciālistu ieteikumi kā rūpēties par psihoemocionālo labklājību krīzes apstākļos", "Emocionālā veselība. Kā nerakstītie noteikumi ietekmē uzvedību darba vidē?", "Izdegšana darbā", "Kā vairot un veicināt iekšējo drosmi, lai rīkotos", Izdegšanas sindroma atpazīšana un novēršana, "Emocionālā veselība. Grupu dinamika un grupu profili".

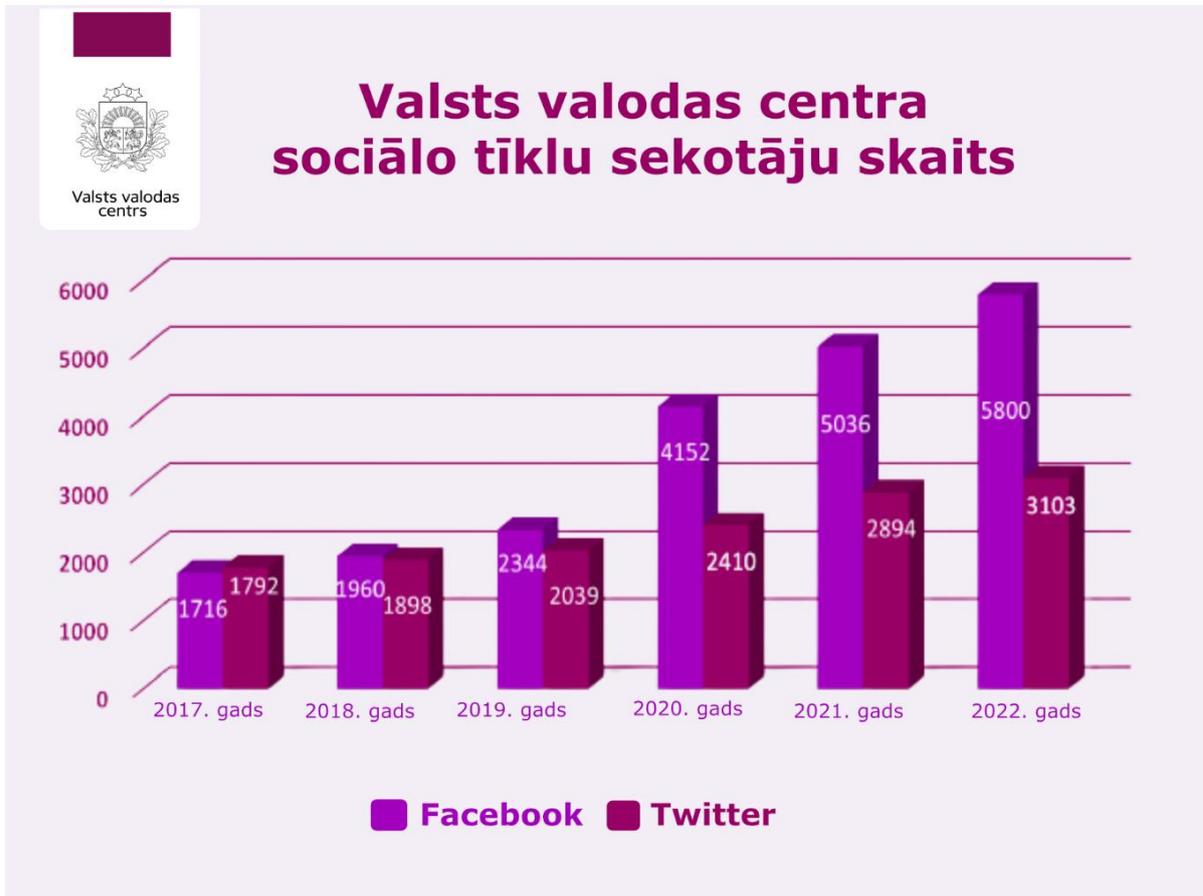
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Centrs turpina aktīvi komunicēt ar sabiedrību, sniedzot gan intervijas, gan rakstiskus paziņojumus medijiem. 2022. gadā sniegtas 88 intervijas, kurās Valodas kontroles departamenta un Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta nodarbinātie sniedz skaidrojumus par aktualitātēm valsts valodas un terminoloģijas jautājumos. Centra pārstāvji sniedz komentārus par valsts valodas jautājumiem ne tikai Latvijas sabiedriskajiem medijiem, bet arī nacionālajai informācijas aģentūrai LETA, raidījumam "Bez Tabu" (TV3), laikrakstam "Diena", telekanāliem ReTV un TV3, interneta ziņu portāliem DELFI, TVNET, Apollo.

2022. gadā centra tīmekļvietnē publicētas 19 ziņas par centra pasākumiem un ar valodu saistītiem jaunumiem.

Kopumā centra tīmekļvietni gada laikā sabiedrība apmeklēja 59 789 reizes, no tām 42 605 skatījumi ir reģistrēti kā pirmreizēji (mērījumi veikti ar rīku *Google Analytics*). Tīmekļvietnes sadaļa "Tulkojumu katalogs" un "Tulkojumu meklētājs" apmeklēja 3156 reizes (1872 unikālie apmeklējumi). Visi centra LR normatīvo aktu tulkojumi pieejami arī "Latvijas Vēstneša" portālā "Likumi.lv" pie attiecīgā normatīvā akta, savukārt tulkojumu katalogu centra tīmekļvietnē sabiedrība pārsvarā izmanto, lai meklētu starptautisko tiesību aktu tulkojumus.

Pārskata periodā centrs turpināja komunikāciju ar sabiedrību sociālajos tīklos ("facebook.com", "twitter.com"). 2022. gada beigās centra lapai "facebook.com" bija 5800 sekotāju, bet "twitter.com" – 3103 sekotāji. Pēdējos gados sabiedrības interese par centra darbību un pieņemtajiem lēmumiem arvien pieaug, par ko liecina arī sociālo tīklu sekotāju skaita stabils pieaugums.

2022. gadā tiek turpinātas publikāciju kampaņas "Nedēļas termins" un "Nedēļas skaidrojums". Pavisam 2022. gadā tika publicēti 27 "Nedēļas termini" un 17 "Nedēļas skaidrojumi".

Arvien vairāk sabiedrības pārstāvju izvēlas sazināties ar centru, izmantojot "twitter.com" vai "facebook.com" konta starpniecību, ziņojot par būtiskiem pārkāpumiem valsts valodas lietošanas jomā, kā arī uzdodot jautājumus saistībā ar tulkošanu un terminoloģiju. Sociālajos tīklos saņemtas un izskatītas 28 sūdzības par iespējamiem Valsts valodas likuma pārkāpumiem, kas norāda, ka sabiedrības pārstāvji kā vienu no saziņas līdzekļiem ar centru izmanto sociālos tīklus.

Pārskata periodā līdztekus iestādes sniegtajām konsultācijām par valsts valodas lietojumu konsultācijas sniedza arī sabiedriskie palīgi visā Latvijā, tādējādi sabiedrībai tiek nodrošinātas plašākas iespējas sazināties ar centru. Lai nodrošinātu sabiedrības līdzdalību centra darbībā, jebkura persona, kura ir sasniegusi 21 gada vecumu un kurai ir augstākā izglītība, un kurai latviešu valoda ir dzimtā valoda vai valsts valodas zināšanas ir augstākā līmeņa 2. pakāpē (C2), var pieteikties par brīvprātīgo sabiedrisko palīgu un pēc pārbaudījuma nokārtošanas un mācībām konsultēt personas par valsts valodas lietojumu publiskajā vidē.

2022. gadā centrā jau kā ikgadēja tradīcija noritēja divas akcijas, kuru rezultātā sabiedrība tiek informēta gan par latviešu valodai draudzīgiem uzņēmumiem, gan arī par periodiskās preses izdevumiem, kuri var lepoties ar izcilu latviešu valodas lietojuma kvalitāti periodiskajā presē.

LATVIEŠU
VALODAS
KVALITĀTE
PERIODISKAJĀ
PRESĒ

LATVIEŠU
VALODAI
DRAUDZĪGA
VIDE

Viena no akcijām ir "**Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē**", par kuras laureātiem 2022. gadā akcijas eksperti izvirzīja izdevumus šādās kategorijās:

Specializētie izdevumi

"Būvinženieris"

Reģionālie laikraksti

"Kurzemnieks"

Savukārt veicināšanas balvas saņēma divi izdevumi: specializētais izdevums "Jurista Vārds" un portāls "Cilvēks. Valsts. Likums" (lvportals.lv).

Akcijas "**Latviešu valodai draudzīga vide**" mērķis ir apzināt, izvērtēt un apbalvot uzņēmumus, kuri vispilnīgāk ievēro Valsts valodas likuma un citu normatīvo aktu prasības valsts valodas lietojuma jomā. 2022. gadā akcijai "Latviešu valodai draudzīga vide" tika pieteikti 25 uzņēmumi un pašnodarbinātās personas no visas Latvijas. Akcijā varēja pieteikt visdažādāko nozaru vietējos uzņēmējus (veikalus, restorānus, ražotājus, amatniekus, būvniekus

u. c.), kas pēc tam tika izskatīti trīs nominācijās – "preču ražotāji", "pakalpojumu sniedzēji" un "tirdzniecības vietas". Akcijā centrs apbalvo ne tikai pakalpojumu sniedzējus un tirdzniecības vietas, bet arī preču ražotājus, kas spēlē nozīmīgu lomu latviešu valodai draudzīgas vides veidošanā. Akcijas ietvaros centra mērķis ir īpaši izcelt tos uzņēmumus, kas savām precēm pastāvīgi nodrošina nevainojamu marķējumu latviešu valodā un veiksmīgi atrod līdzsvaru starp eksporta kāpināšanu un vietējo klientu vajadzību cienīšanu. Par akcijas laureātiem tika atzīti un svinīgā pasākumā 2022. gada 24. novembrī godināti 15 laureāti.

Akcijas "Latviešu valodai draudzīga vide 2022" laureāti

Preču ražotāji

Raiskuma labumu darītava "Raiskumietis" Cēsu novadā
Maizes ceptuve "Ķelmēni" Gulbenes novadā
Zemnieku saimniecība "Zutiņi" Siguldas novadā
Alus ražotne-veikals "Malduguns" Smiltenes novadā
Bērzu sulu ražotne "Birzī" Smiltenes novadā

Tirdzniecības vietas

Kafijas namiņš "Ie-pauzē" Talsos
Daugavpils veterinārais centrs-klīnika Daugavpilī
Maiznīca-kvasnīca-veikals "Liepkalni" Valmieras novadā

Pakalpojumu sniedzēji

Kafejnīca "Somersēta" Aglonā
Kūku bode "Gardums" Gulbenē
Kafejnīca "Sakta" Liepājā
"M. Pūres beķereja" Ogrē
Kafejnīca "Skroderkrogs" Ventspilī
Kafejnīca "Pajumte" Alūksnes novadā
Izklaides parks "Avārijas brigāde" Ogres novadā

5. PAPILDINFORMĀCIJA PAR ZINĀTNISKO DARBĪBU

5.1. Centra direktora Māra Baltiņa zinātniskā darbība

Referāti zinātniskās konferencēs

- Daugavpils Universitātes XXXII humanitārajos lasījumos 2022. gada 28. janvārī "Some problems of translating medical classifications" [Dažas medicīnisko klasifikāciju tulkošanas problēmas].
- Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 149. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference. "'Latviešu Avīzes' un terminoloģijas attīstība līdz XIX gs. vidum.
- Latvijas Universitātes 80. starptautiskās zinātniskās konferences Zinātņu vēstures un muzeoloģijas sekcijā 2022. gada 15. martā "Privātdocentu vieta LU līdz 1944. gadam".
- Latvijas Nacionālās bibliotēkas ikgadējā terminoloģijas konferencē 2022. gada 7. oktobrī "Terminoloģijas resursu veidi un to apzināšana".
- Rīgas Tehniskās universitātes 63. starptautiskajā zinātniskajā konferencē 2021. gada 8. oktobrī "Latviešu tehniskā inteliģence un Izglītības ministrijas Terminoloģijas komisija (1919–1921)".
- Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta Zinātniskās padomes seminārā 2022. gada 31. oktobrī "Terminrades procesa vēsturiskā pēctecība: paveiktais un vēl paveicamais".
- Liepājas Universitātes konferencē "Vārds un tā pētīšanas aspekti" 2022. gada 24. novembrī "Profesors Jānis Endzelīns un terminoloģijas komisijas pusgadsimta garumā".

Publikācijas

- "Latviešu Avīzes" un terminoloģijas attīstība līdz XIX gs. vidum. Grām.: Valodas reģionālie aspekti. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 149. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference. Tēzes. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2022. 9.–10. lpp.
- Daži agrāk aktuāli akadēmiskās dzīves aspekti: *venia legendi* un privātdocenta statuss pasaulē un Rīgas Politehnikumā (1862–1896) // Inženierzinātņu un Augstskolu Vēsture, 2022., Nr. 6, 11.–33. lpp.
- Some Previously Relevant Aspects of Academic Life: *Venia Legendi* and the Status of a Private Docent in the World and in Riga Polytechnicum (1862–1896) // History of Engineering Sciences and Institutions of Higher Education, 2022, Nr. 6, p. 11.–34.
- Medicīnas žurnāli Latvijā no 1918. līdz 1944. gadam. II. daļa: "Latvijas Ārstu Žurnāla" pēcteci jeb daudzi nosaukumi piecos gados // Latvijas Ārsts, 2022, Aprīlis, 66.–75. lpp.
- Privātdocentu vieta LU līdz 1944. gadam. Grām.: Latvijas Universitātes 80. starptautiskā zinātniskā konference. Latvijas Universitātes Muzeja sekcija "Zinātņu vēsture un muzeoloģija". Referātu tēžu krājums. Rīga: Latvijas Universitāte, 2022. 2. lpp. (elektroniska publikācija:
<https://conferences.lu.lv/event/88/attachments/24/370/T%C4%93%C5%BEu%20kr%C4%81jums%20Latvijas%20Universit%C4%81tes%20v%C4%93sture.%20Person%C4%ABbas%20un%20notikumi.pdf>).

- Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas darbība (2020–2021). Grām.: Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi. 2022. Nr. 17. 277.–280. lpp. (M. Baltiņš, A. Vucāne).
- Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas (LZA TK) darbība. Grām.: Latvijas Zinātņu akadēmija. Gadagrāmata 2021. Rīga: Zinātne, 2022. 74.–77. lpp. (M. Baltiņš, A. Vucāne).
- Valsts valodas centra darbs trīsdesmit gadu laikā. Grām.: Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi. 2022. Nr. 17. 24.–46. lpp. (M. Baltiņš, M. Rēķe).

Dalība zinātnisku izdevumu redakcijas kolēģijās

- Bijis redkolēģijas loceklis Liepājas Universitātes zinātnisko rakstu krājuma "Vārds un tā pētīšanas aspekti" 25. sējumam.

5.2. Centra galvenā lingvisti Agra Timuškas zinātniskā darbība

Referāts zinātniskā seminārā

Latviešu izlokšņu materiāli atlantos un vārdnīcās. // LU Latviešu valodas institūta Zinātniskās padomes seminārs "Aktuālie latviešu valodas sinhronijas un diahronijas jautājumi" Rīgā, 2022. gada 31. oktobrī (tiešsaistē).

Publikācijas

- Timuška, Agris. Valsts valodas centra Latviešu valodas ekspertu komisijas (LVEK) lēmumi un ieteikumi. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums, Nr. 17. Atb. red. Ina Druviete. Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2022, 275.–276. lpp.
- Timuška, Agris. Leksēma tēvs Eiropas valodu izloksnēs: ģeolingvistisks pārskats. *Vārds un tā pētīšanas aspekti*. Rakstu krājums, 26. Atb. red. Linda Lauze. Liepāja: LiePA, 2022, 153.–159. lpp.

6. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

2023. gadā centrs turpinās veikt uzdevumus saskaņā ar centra nolikumu. Lai centra darbība stratēģiski virzītos uz valsts valodas attīstības, uzraudzības pilnveidošanu un labas pārvaldības principu ievērošanu, papildus tiek plānoti šādi pasākumi:

- informēt sabiedrību par līdzdarbības iespējām Valsts valodas likuma pārkāpumu novēršanā, veicinot sabiedrisko palīgu institūta atpazīstamību, organizēt ikgadējās akcijas "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē". Ir plānots paplašināt akcijas "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē" tvērumu, meklējot jaunus sadarbības partnerus, kas vēlētos šādu akciju rīkot arī audiovizuālajiem plašsaziņas līdzekļiem;
- turpināt sociālo tīklu kampaņas "Nedēļas skaidrojums" un "Nedēļas termins";
- turpināt sabiedrībai sevišķi svarīgu tiesību aktu tulkošanu steidzamības kārtā;
- paplašināt sabiedrisko palīgu institūtu, nodrošinot atlasī un mācības;
- nodrošināt LVEK darbību, lai sekmētu valsts valodas aizsardzību un attīstību;
- tehniski un organizatoriski atbalstīt LVEK Latgaliešu rakstu valodas apakškomisijas darbību un nodrošināt apakškomisijas izstrādāto rakstu valodas normu pieejamību sabiedrībai, publiskot tās centra tīmekļvietnē latgaliešu rakstu valodai īpaši veltītā sadaļā, kā arī efektīvāk skaidrot komisijās pieņemtās normas plašākai sabiedrībai;
- turpināt kontrolēt Valsts valodas likuma un citu ar valsts valodas lietošanu saistīto normatīvo aktu ievērošanu pašvaldību komercsabiedrībās un pirmsskolas izglītības iestādēs, kurās tiek īstenota bilingvālā izglītības programma, atbilstoši 2023. gadam izstrādātajām kontroles programmām;
- veikt mērķtiecīgas pārbaudes tīmekļvietnēs un objektos, par kuriem biežāk tiek saņemtas sūdzības par iespējamiem valsts valodas pārkāpumiem;
- veikt centram deleģētajā Pasākumu plānā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam no 2023. līdz 2025. gadam iekļautos svarīgāko Latvijas Republikas normatīvo aktu tulkojumus un to pastāvīgu atjaunināšanu atbilstoši normatīvo aktu grozījumiem;
- turpmāk ik gadu centra tīmekļvietnē vai atvērto datu portālā (<https://data.gov.lv/lv>) publiskot vismaz četras jaunas atvērto datu kopas un tās pastāvīgi uzturēt.